

KATEDRA MEDIÓW I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
KATEDRA ANTROPOLOGII I TEORII TEATRU
INSTYTUTU KULTUROZNAWSTWA
AKADEMII IGNATIANUM W KRAKOWIE

zapraszają na konferencję naukową

ANATOMIA STRACHU. STRACH, LĘK I ICH OBLICZA WE WSPÓŁCZESNEJ KULTURZE

31 marca 2016

Miejsce Konferencji: Akademia Ignatianum w Krakowie, ul. Kopernika 26, 31-501 KRAKÓW

Strach, lęk, niepokój, poczucie zagrożenia to najdotkliwsze z ludzkich emocji i doświadczeń. Wielcy myśliciele (Kierkegaard, Heidegger, Tillich, Tischner) w swoich dziełach filozoficznych dokonują analizy lęku. Doświadczenia te nie przestają nawiedzać naszej codzienności, zarówno indywidualnej, jak społecznej i historycznej. Lękamy się jako indywidualne „ja”, ale lękamy się także jako zbiorowości, narody, społeczności, rodziny. W ogólnym rozumieniu strach, lęk nie jest emocją charakterystyczną jedynie dla sposobu przeżywania świata przez człowieka, lecz właściwością bardziej ogólną, wpisaną w kondycję świata i człowieka. Antoni Kępiński w swojej książce o lęku ukazuje jasno, że lęk jest normalnym składnikiem organicznego życia, co więcej – spełnia pozytywną rolę sygnalizacji niebezpieczeństwa i stymulacji energii. Życie, zdaniem badacza, stanowi wymianę energetyczno-informacyjną, tzw. metabolizm, podporządkowany dwóm podstawowym prawom biologicznym: zachowania własnego jednostkowego życia oraz zachowania gatunku. W jednym i drugim wypadku zawsze coś zagraża. W świecie ludzkim lęk niezmiernie się różnicuje, ponieważ „metabolizm informacyjny”, stając się rezerwuarem znaczeń, symboli i idei, przekształca prawo zachowania gatunku w świat kultury i wysokich wartości. Dlatego u człowieka lęk odrywa się często od niebezpieczeństw konkretnych, stając się uogólnionym niepokojem egzystencjalnym.

Zagadnienie lęku w kulturze i sztuce jest kłopotliwe pod względem terminologicznym i metodologicznym. Problemy terminologiczne wynikają głównie z trudności w rozgraniczeniu i ustabilizowaniu zachodzących na siebie pól semantycznych pojęć takich jak lęk, strach, bojaźń, obawa, poczucie zagrożenia, rozpacz, przerażenie, trwoga czy fobia. Kłopoty metodologiczne biorą się z kolei stąd, że ekspresje lęku – utrwalone w znakach i tekstach kultury, zróżnicowane pod względem znakowym i językowym – nie są tożsame z realnymi, psychicznymi oraz egzystencjalnymi symptomami lęku. Objawiają się w różnorodny sposób i na różnych poziomach, a ponadto podlegają konwencjonalizacji.

Celem Konferencji, do udziału w której Państwa zapraszamy, jest próba przyjrzenia się problematyce lęku (strachu, niepokoju) obecnego we współczesnej kulturze (XX/XXI w.) z perspektywy różnych dyscyplin naukowych (kulturoznawstwa, literaturoznawstwa, językoznawstwa, filozofii, psychologii, socjologii etc.), wychodząc z założenia, że właśnie interdyscyplinarne podejście pozwoli na dokładniejszą analizę problematyki i umożliwi pełniejszy wgląd w fenomen wspomnianych emocji.

Proponujemy m.in. następujące zakresy tematyczne:

- lęk egzystencjalny, problematyka lękowej, metafizycznej wizji świata; lęk a rozpacz, lęk a strach, niepokój, poczucie zagrożenia...

- relacje pomiędzy lękiem a dziełem sztuki, dziełem literackim, językiem i artystyczne odzwierciedlenie owych relacji na płaszczyźnie dzieła jako takiego
- sposoby artykulacji lęku w języku, literaturze, sztuce; artystyczne strategie sygnalizowania lęku stosowane przez współczesnych twórców
- kulturowe reprezentacje lęku we współczesnej sztuce, literaturze
- lęk jako istotny element nowoczesnej i ponowoczesnej tożsamości europejskiej
- doświadczenie lęku w dziełach teatralnych, filmowych i w języku codziennym
- funkcjonalna wartość strachu we współczesnej kulturze (dziełach, mediach, człowieku i jego odczuwaniu świata i samego siebie), kulturowe konceptualizacje strachu (mitologizacje)
- lęk i zachowania lękowe w tradycji psychoanalitycznej
- kulturowe obrazy strachu, lęku obecne we współczesnych egzemplifikacjach artystycznych
- konsekwencje strachu, lękowego podejścia do rzeczywistości
- strach przed innymi i samym sobą – różnicowanie przyczyn i skutków
- strach a lęk – różnice i relacje pomiędzy emocjami obserwowane za pośrednictwem tekstów kultury, dzieł sztuki

Powyższa lista tematów nie jest zamknięta i może stanowić inspirację dla innych ujęć tematycznych, zogniskowanych na problematyce strachu, lęku i emocji im pochodnych.

Wystąpienia zostaną ulokowane w obrębie następujących paneli głównych:

- Sztuka (literatura, teatr, film, sztuki piękne)
- Media i społeczeństwo
- Filozofia
- Psychologia

(ewentualnie innych, jeśli okaże się to zasadne na podstawie oglądu tematyki planowanych przez Państwa referatów).

Formularze zgłoszeniowe prosimy wysłać do 15 lutego 2016 r. na adres
anatomiastrachu@interia.pl

Koszt udziału czynnego w konferencji wynosi 250 zł.

***** Warunkiem przyjęcia tekstu do planowanej publikacji (monografii naukowej) jest nadesłanie gotowego artykułu naukowego (objętość maksymalnie 40 tys. znaków) w nieprzekraczalnym terminie do 30 kwietnia 2016 r. oraz uzyskanie pozytywnej recenzji.**

Komitet Naukowy Konferencji:

JM Rektor Akademii Ignatianum, prof. dr hab. Józef Bremer SJ
 Dziekan Wydziału Filozoficznego Akademii Ignatianum, dr hab. Tomasz Homa SJ, prof. Ign.
 Prof. dr hab. Dariusz Rott
 Dr hab. Beata Bigaj-Zwonek
 Dr hab. Adam Regiewicz
 Dr Bogusława Bodzioch-Bryła
 Dr Lilianna Dorak-Wojakowska

Osoby do kontaktu w sprawach organizacyjnych: dr Bogusława Bodzioch-Bryła,
bogusiabb@interia.pl ; dr Lilianna Dorak-Wojakowska, lilianna.d@interia.pl